

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3255/2022. (VI. 3.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Knk.I.40.793/2021/9. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. E panaszában az indítványozó a Kúria Knk.I.40.793/2021/9. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását, és az azt megelőző eljárásban hozott határozat megsemmisítését, valamint a Kúriának a végrehajtás felfüggesztésére való felhívását kérte az Alkotmánybíróságtól az Alaptörvény II. cikk, XI. cikk (1) és (2) bekezdései, XX. cikk (1) és (2) bekezdései és 8. cikk (3) bekezdés b) pontja sérelmére hivatkozással.
- [2] 2. Egy magánszemély népszavazást kezdeményezett, amelynek nyomán a Nemzeti Választási Bizottság (a továbbiakban: NVB) 2021. augusztus 30. napján kelt, a Magyar Közlönyben 24/2021. (VIII. 31.) számon közzétett határozatával hitelesítette az alábbi népszavazásra javasolt kérdést: „Egyetért-e Ön azzal, hogy az álláskeresői járadék folyósításának leghosszabb időtartama 270 nap legyen?” A kérelmezők felülvizsgálati kérelmet nyújtottak be e határozattal szemben a Kúriához, amelyben a kérdés hitelesítésének megtagadását kérték. A Kúria Knk.I.40.793/2021/9. számú végzésével az NVB határozatát helybenhagyta. Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria ezzel olyan népszavazási kérdés hitelesítését hagyta helyben, amely sérti az emberi méltósághoz, a művelődéshez és oktatáshoz, továbbá az egészséghez való alapvető jogot, valamint tiltott tárgykörbe ütközik.
- [3] 3. Az indítványozó panaszja indokolásában a népszavazási kérdés tiltott tárgykörbe ütközésére hivatkozva állította, hogy a Kúria érvelése elvi hibában szenved. A Kúria arra alapozta döntését, hogy a kérdés felülről nyitott költségvetési előirányzatra vonatkozik, amely törvénymódosítás nélkül túlléphető. Ebből fakadóan a Kúria szerint a kérdés és a költségvetési törvény között érdemi és közvetlen kapcsolat nem áll fenn, a kérdés nem ütközik tiltott tárgykörbe, hiszen nem célozza a költségvetési törvény módosítását, annak szükségessége abból okszerűen nem következik, illetőleg nem irányul kiadás konkrét meghatározására. Az indítványozó szerint a Kúria pusztán formális szempontból vizsgálta a felülről nyitott előirányzatok jogi természetét. Bár annak módosulása nem jár közvetlenül a költségvetési törvény módosításával, de befolyással van az állami kiadásokra, az államháztartási hiány összegére, az államadósság mértékére. Hangsúlyozta továbbá, hogy az állami források végesek, egy felülről nyitott előirányzat növekedése azt eredményezné, hogy az állam más, zárt előirányzatokból kénytelen átcsoportosítani, amely közvetlenül a költségvetési törvény módosításához, valamint alapjogsérelemhez vezetne.
- [4] 4. Az alapjogsérelem kapcsán az indítványozó előadta, hogy a művelődéshez és oktatáshoz, valamint az egészséghez, végső soron pedig az emberi méltósághoz való jogot sérti, hogy a költségvetési források átcsoportosításának következtében alacsonyabb finanszírozási keret alapján működő oktatási, egészségügyi, közművelődési

- intézmények látnák el az állam kötelezően biztosítandó feladatait. Az emberi méltósághoz való jog sérelmét illetően hivatkozott továbbá arra, hogy a határvédelmi, illetve közbiztonsággal összefüggő feladatok ellátása alapvető állami kötelezettségnek tekintendő, e rendvédelmi intézményrendszer hatékony működése nélkül az emberi méltóság széleskörű biztosítása elképzelhetetlen, továbbá sérül az állam szuverenitása is.
- [5] Megjegyezte az indítványozó, hogy a Kúria jogértelmezésének megfelelően gyakorlatilag korlátlan anyagi jutatásokról lehetne népszavazást tartani a felülről nyitott előirányzatokat illetően. Ez akár oda is vezethetne, hogy a magyar állam képtelen lenne tartani az államadósság szabályait az Alaptörvénynek megfelelően.
- [6] 4. Az indítvánnyal kapcsolatos jogi álláspontjáról az igazságügyi miniszter *amicus curiae* beadványban tájékoztatta az Alkotmánybíróságot.
- [7] 5. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [8] Az Alkotmánybíróság a 3195/2014. (VII. 15.) AB végzésében áttekintette a népszavazási kérdés hitelesítésével kapcsolatos kúriai végzés alkotmánybírósági felülvizsgálatára irányuló alkotmányjogi panaszokkal kapcsolatos eljárási, jogértelmezési, hatásköri szabályokat. E végzésében az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy „a népszavazással összefüggő eljárásoknak az Alkotmánybíróság egyes, az Alaptörvényben és az Abtv.-ben rögzített hatáskörei gyakorlása szempontjából három szakasza lehet: a népszavazási kezdeményezés (választópolgári kezdeményezés, a kérdés benyújtása, hitelesítése, az aláírásgyűjtés, az aláírások ellenőrzése), a népszavazás elrendelése és a köztársasági elnöki kitűzés utáni szakasz.” (Indokolás [20]) Megállapította továbbá, hogy a népszavazási kérdés hitelesítése körében hozott kúriai döntés mint bírósági döntés az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja és az Abtv. 27. §-a alapján támadható meg alkotmányjogi panasszal {3195/2014. (VII. 15.) AB végzés, Indokolás [21], megerősítette: 28/2015. (IX. 24.) AB határozat, Indokolás [18]; 33/2021. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás [13]; 3107/2022. (III. 10.) AB végzés, Indokolás [8]; 3108/2022. (III. 10.) AB végzés, Indokolás [11]; 3109/2022. (III. 10.) AB végzés, Indokolás [9]}.
- [9] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *a)–f)* pontjaiban foglalt kritériumoknak. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány e feltételeknek megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó egyértelmű hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit, illetve a sérelmezett bírói döntést, amelynek megsemmisítését kifejezetten kéri, megindokolva annak Alaptörvénybe ütközését.
- [10] 6. Az Alkotmánybíróság ezt követően az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kiemelését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket vizsgálta meg.
- [11] A Kúria határozata 2021. december 8-án került közzétételre, az alkotmányjogi panaszt pedig 2022. január 18-án adták postára. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben nyújtotta be.
- [12] Az indítványozó érintettségét arra alapozta, hogy a hitelesítés esetén megtartandó, esetlegesen érvényes és eredményes népszavazás az „igen” válaszok többsége esetén kihatással lesz az állam kötelezően ellátandó feladataira szánt költségvetési források mértékére, ezek mentén az alapjogokra, így közvetlenül fennáll az alapjogsérelem megvalósulásának esélye. Hivatkozott a 33/2012. (VII. 17.) AB határozatban kifejtettekre, amely ügyben az Alkotmánybíróság érintettnek tekintette azokat az indítványozókat, akiknek az ügyében a támadott jogszabály alkalmazása, azaz végrehajtása megkezdődött, de rögzítette, hogy az érintettség abban az esetben is megállapítható, ha jogszabály alkalmazására, érvényesítésére szolgáló cselekmények ugyan még nem történtek, de jogszabály erejénél fogva olyan jogi helyzet keletkezett, amelyből egyértelműen következik, hogy a panaszolt jogsérelem belátható időn belül kényszerítően bekövetkezik. Hivatkozott továbbá a 28/2015. (IX. 24.) AB határozat indokolásának [21]–[22] bekezdéseiben kidolgozott érintettségi kritériumokra is.
- [13] Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy önmagában az a körülmény, hogy a népszavazás absztrakt módon kihatással lehet a kötelezően ellátandó állami feladatokra előirányzott költségvetési források mértékén keresztül az alapjogokra, nem jelenti feltétlenül azt, hogy az indítványozó a Kúria NVB határozatot helybenhagyó végzése tekintetében érintett. „Az érintettség ilyen tág értelmezése arra a helytelen következtetésre vezetne, hogy a Kúria NVB határozatot helybenhagyó végzését lényegében bármely cselekvőképes magyar állampolgár

megtámadhatná. Az érintettség megállapíthatóságához az ilyen ügyekben legalábbis az szükséges, hogy a hitelesített kérdés, illetve az alapján megalkotandó jogszabály az indítványozó Alaptörvényben foglalt jogaira valamely [...] különös tulajdonsága következtében legyen kihatással. Az Alkotmánybíróság 28/2015. (IX. 24.) AB határozata alapjául szolgáló ügyben a természetes személy indítványozók érintettsége azon különös tulajdonságuk következtében állt fenn, hogy olyan nők voltak, akik a mondott törvényi rendelkezés alapján már kérték a jogosultsági feltételek eljáró nyugdíjszerv általi megállapítását, illetve nyilatkoztak arról, hogy élni kívánnak a kedvezményes nyugdíjba vonulás lehetőségével. [...] Az indítványozó által értelmezett érintettség túl széles, *popularis actió*vá tágítaná az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt, ami ellentétes annak alkotmányos rendeltetésével." [3150/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [20]]

- [14] A 33/2012. (VII. 17.) AB határozattal összefüggésben előadottakkal kapcsolatban az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy azok az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján indult panaszeljárásra vonatkoznak, jelen ügyben azonban az indítványozó az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján terjesztette elő indítványát. Az Abtv. 26. § (2) bekezdés szerinti, úgynevezett kivételes vagy közvetlen panasz bírói döntés nélkül, közvetlenül a norma ellen irányul, s az érintettség kapcsán az Alkotmánybíróság az indítványozó alapjogában való személyes, közvetlen és aktuális sérelmet vagy annak a jogi helyzetből fakadóan közvetlenül belátható időn belüli kényszerítő bekövetkezését követeli meg. Ezzel szemben a bírói döntések ellen irányuló, Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti valódi alkotmányjogi panasz esetén az Alkotmánybíróság az egyedi ügyben való érintettséget vizsgálja, amelynek minimuma az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint országos népszavazások esetén a fentiekben kifejtetteknek megfelelően az, hogy az indítványozó valamely olyan különös tulajdonságára hivatkozzon, amelynél fogva a hitelesített kérdés, illetve az alapján megalkotandó jogszabály az Alaptörvényben foglalt jogaira kihat. Jelen ügyben az indítványozó kapcsán a panaszeljárás típusának megfelelő érintettség nem merült fel.
- [15] Az előzőekből következően az indítvány nem felel meg az Abtv. 27. §-ban írt tartalmi követelménynek, ugyanis az indítványozó nem jelölt meg olyan speciális tulajdonságot, amelyre tekintettel a bírói döntés tekintetében érintett lenne.
- [16] 7. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (3) bekezdése szerint eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. május 17.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/203/2022.

